
Geografie řeší evropskou integraci, důsledky globálního oteplování i regionální rozvoj

Geografie řeší evropskou integraci, důsledky globálního oteplování i regionální rozvoj

Sto padesát let uplynulo od doby, kdy Jan K. Palacký, syn českého historika a politika Františka Palackého, začal česky přednášet geografii na UK. Moderní geografie se mezitím posunula dopředu a svůj objekt, krajinu, zkoumá ve vzájemném působení přírodní a společenské sféry v prostoru i čase. Poznaní a uplatnění, jež tato věda nabízí, zasahují do řady oblastí běžného života - územní a oblastní plánování, lokalizace nových ekonomických aktivit, populační politika. V zájmu studia geografů stojí i aktuální témata jako evropská integrace, regionální rozvoj nebo globální oteplování s jeho důsledky.

Již řadu let spolu se světovými odborníky provádí doc. RNDr. Vít Vilímek, CSc. výzkumy sesuvů půdy v oblasti archeologické památky Machu Picchu a v okolí hory Huascarán v Peru. Zkoumání souvisí s problematikou protrhávání hrází ledovcových jezer. To zapříčiňuje i velmi rychlý ústup zalednění, jež nejen navyšuje množství vody v jezerech, ale i »obnažuje« strmé svahy, z nichž se poté mohou utrhnout velké kusy kamene. Situaci zhoršuje fakt, že údolí pod jezery jsou často hustě zalidněná.

Doc. RNDr. Dušan Drbohlav, CSc. pohovořil o mezinárodní migraci a integraci cizinců do společnosti. Zdůraznil, že imigranti působící v Česku ovlivňují trh práce, ale i ekonomiku obecně, což do jisté míry formuje nálady a postoje veřejnosti. Drbohlav dále upozornil na nutnost odbourání některých mýtů spojených s migrací. „Jde především o úspěšnou regulaci mezinárodní migrace státem, zastavení nelegálních přechodů přes hranice či řešení demografického stárnutí obyvatelstva imigranty,“ upřesnil.

Projekt rozvojové pomoci Kyrgystánu se zaměřením na sledování vysokohorských ledovcových jezer a ochranu obyvatelstva před možnými následky jejich protržení představil Doc. RNDr. Bohumír Jánský, CSc. Během tříletého výzkumu zde bylo vytipováno 300 nebezpečných jezer; patnácti z nich dokonce hrozí »vylítí« kdykoliv. „Za nejrizikovější považují jezero Peterova, jež leží pod stejnojmenným ledovcem v jižním Tjan-šanu. Rozloha jezera dnes čítá již 380 ha, přičemž za poslední desetiletí roste o více než 9 ha ročně. Za minulých deset let vzrostla i jeho nejvyšší hloubka, a to z 22 na 70 metrů!“, varuje Jánský. Navíc asi kilometr pod hrází jezera Peterova se nachází úložiště toxických odpadů s obsahem kyanidů. Ten vzniká při těžbě v nedalekém zlatém dolu, který před čtyřmi roky odkoupila kanadská společnost Kumtor. V případě protržení hráze by jedovaté látky zamořily rozsáhlé území v údolí řeky Naryn a po následné povodni by se mohly dostat až do sousedního Uzbekistánu. Kyrgyská vláda však spolu s kanadskou společností intenzivně pracují na řešení.

Geoinformatiku, předmět navazující na tradici kartografie, prezentoval Doc. Ing. Jan Kolář CSc. „Jedná se o soubor technologických nástrojů a metodických postupů, které nám umožňují získávat informace o tom, co se vyskytuje a děje na zemském povrchu, ale i pod a nad ním,“ vysvětlil. Pro získávání potřebných údajů se dnes, kromě pozemních měření, využívá pozorování ze satelitních družic. Data se následně analyzují a výsledné informace se poté šíří buď pomocí klasických map nebo nověji nástroji internetu.

Demografka prof. RNDr. Jitka Rychtaříková, CSc. nastínila dva zásadní problémy: extrémně nízkou plodnost a demografické stárnutí populace. V České republice klesl v roce 1995 průměrný počet dětí na jednu ženu pod 1,3, přitom za nízkou hodnotu se považuje už 1,5. Situace v ČR je stále zneklidňující. „Při současném trendu zvyšujícího se počtu vysokoškoláků můžeme očekávat zhoršení situace. Intenzita plodnosti se totiž vztahuje i k dosaženému vzdělání a vysoký podíl narozených dětí vykazují hlavně matky se základním vzděláním,“ konstatovala Rychtaříková. Fenomén stárnutí populace se projevuje především ve vyspělých zemích, kde nejen narůstá počet seniorů, ale také

ubývá obyvatelstva. Promění se i znaky budoucí »staré generace«. Senioři se v budoucnu dožijí delšího věku v lepším zdravotním stavu, budou vzdělanější a aktivnější, což povede k prodloužení odchodu do důchodu.

Závěrečnou tečku za programem učinil Ministr zahraničních věcí RNDr. Alexandr Vondra výrokem o nedoceněném postavení geografie na poli vědeckém a společenském. „V současné době česká média dávají značný prostor názorům různých právníků, ekonomů či politologů. Tito lidé logicky hájí zájmy těch, které zastupují. Ať už jde o různé instituce nebo privátní subjekty. Myslím si, že i geografové by měli dostat slovo,“ řekl. Vondra též uvedl, že některá výše zmíněná témata se kryjí s klíčovými otázkami české a evropské politiky.

Václav Stárek, autor je spolupracovníkem iFora